

Povaha a riziká obchodovania s cennými papiermi

Riziká a povaha spojené s obchodovateľnými inštrumentmi

Investovanie na finančných trhoch je rizikové. Každý investor by mal zhodnotiť svoju toleranciu k riziku, zväžiť všetky finančné dôsledky svojho obchodovania. LYNX silne neodporúča obchodovať inštrumenty a stratégie, u ktorých nemá investor dostatočné vedomosti, skúsenosti a kapitál pre znesenie prípadnej straty.

Každá investícia so sebou nesie špecifické riziká. Tento dokument poukazuje na vybrané základné pojmy, charakteristiky a riziká jednotlivých finančných inštrumentov. Vzhľadom ku komplexnosti a vysokému počtu všeobecných aj špecifických rizík jednotlivých inštrumentov, tento dokument nezahŕňa všetky riziká a nenahrádza dôkladné preštudovanie charakteristiky a rizík spojených s jednotlivými inštrumentmi.

Historický cenový vývoj inštrumentov nezaručuje budúce cenové trendy ani zisky.

Základné členenie rizík

Riziko likvidity

Likvidita udáva obchodovateľnosť určitého inštrumentu, t.j. možnosť kedykoľvek vstúpiť alebo vystúpiť z pozície s minimálnym dopadom na cenu a objem plnenia. Čím je likvidita nižšia, tým je ťažšie otvoriť alebo uzavrieť pozície bez výraznejšieho dopadu na očakávaný výnos z investície.

Úverové riziko

Toto riziko patrí medzi základné finančné riziká, pretože poskytovanie úverov je základným pilierom ekonomiky. Je to riziko vyplývajúce z neschopnosti protistrany včas a v plnej výške hrať svoje záväzky.

Úrokové riziko

Vzniká v dôsledku zmeny tržných úrokových sadzieb. Zmena úrokových sadzieb môže ovplyvniť investíciu priamo (napr. futures na úrokové sadzby), alebo nepriamo (napr. úrokové swapy platené pri držaní pozícií cez noc).

Menové riziko

Menové (devízové) riziko ovplyvňuje zisk vyplývajúci z fluktuácie menových kurzov. Ak investor obchoduje na zahraničných trhoch v cudzej mene, môžu byť výnosy zo zahraničných investícií znehodnotené negatívnym vývojom meny investície voči jeho domácej mene.

Riziko zmeny ceny

Cena inštrumentu je ovplyvnená faktormi ako sú výsledky spoločnosti, nálada investorov, aktuálne trendy na burze alebo v sektore, v ktorom spoločnosť pôsobí, geopolitická situácia atď. Predikcia vývoja ceny akéhokoľvek aktíva je veľmi zložitá a komplexná. Historický vývoj ceny nie je zárukou jej budúceho vývoja.

Riziko straty kapitálu

Cenové výkyvy môžu viesť ku veľkým stratám alebo aj ku strate celého investovaného kapitálu. Pri niektorých produktoch v dôsledku pákového efektu môže dôjsť za určitých podmienok aj ku stratám vyšším než je zostatok na obchodnom účte investora. V dôsledku nízkej likvidity, vyššej volatility (napr. v čase vyhlasovania ekonomických výsledkov), nedostupnosti obchodného systému, prípadne iných ovplyvňujúcich či neovplyvňujúcich faktorov môže mať investor horšie plnenie pokynov a prípadne aj znemožnený vstup do, alebo výstup z pozície a tým zvýšenú stratu z investície.

S niektorými finančnými inštrumentmi môžu byť spojené dodatočné náklady na správu (napr. ETF/ETC/ETN fondy), náklady na skladovanie (napr. pri kovoch – metáls – na zlato a striebro), náklady na držanie pozície cez noc (napr. swapové úroky pri menových pároch) atď., ktoré môžu priamo alebo nepriamo ovplyvniť výsledok investície.

Špecifické riziká

Riziko obchodovania na zahraničných trhoch

Pri obchodovaní na zahraničných trhoch je potrebné byť si vedomý špecifických rizík, ktoré sa vzťahujú ku krajine, kde je daný inštrument emitovaný, alebo ku ďalším krajinám (exportný trh pre akcie firmy, krajina s vysokou produkciou špecifickej komodity atď.). Ďalej je nevyhnutné byť si vedomý vplyvu rôznych mien a tiež rozdielnej daňovej legislatívy. Riziká obchodovania na zahraničných trhoch sú veľmi komplexné a špecifické pre každý inštrument, preto ich nie je možné úplne obsiahnuť.

Ak investor drží v ľubovoľnej mene debetný zostatok cez noc, platí z tohto debetu úrok do doby, kým tento debet vyrovná.

Riziko obchodovania na maržu

Pri niektorých inštrumentov, najmä derivátoch, je postačujúce mať na účte iba časť z celkovej hodnoty investície vo forme zálohy – marže. Aj napriek tomu, že pre vstup do pozície je postačujúce mať na účte iba zlomok hodnoty obchodu, zisk a strata z obchodu sa premietnu na účet v plnej výške, keďže dochádza k využitiu pákového efektu. Čím nižšia marža je vyžadovaná, tým je vyšší pákový efekt a súčasne aj riziko. Z dôvodu pákového efektu môže pomerne malý cenový pohyb podkladového aktíva spôsobiť neúmerne zvýšenie straty z investície. Výška marže pre jednotlivé inštrumenty sa môže meniť individuálne.

V prípade poklesu zostatku na účte investora pod minimálnu požadovanú maržu môže byť obchodným systémom automaticky uzavretá pozícia – nútené uzavretie pozície (margin call), bez predošlého upozornenia investora. Nútené uzavretie jedného inštrumentu môže ovplyvniť celkovú maržu na obchodnom účte a tým spôsobiť uzavretie ďalších pozícií na iných inštrumentoch.

1. Akcie

Popis produktu

Akcia je cenný papier, s ktorým sú spojené práva akcionára ako spoločníka predovšetkým podieľať sa na riadení spoločnosti, jej zisku (dividende), na likvidáčnom zostatku pri jej zrušení s likvidáciou, právo na úpis nových akcií, právo zúčastniť sa na valnej hromade a právo hlasovať na nej.

S akciami sa obchoduje na burzách cenných papierov, kde sa cena stanovuje na základe ponuky a dopytu. S akciami je možné obchodovať tiež na mimoburzových trhoch. Akcionár za záväzky spoločnosti neručí.

Výsledok z investovania do akcií je tvorený zmenou ich ceny (zisk alebo strata) a prípadným vyplatením dividendy. Dividendu, t.j. výplatu ziskov spoločnosti, obdrží akcionár na základe rozhodnutia valnej hromady a jej výšku nie je možné s určitou predpoveďou. Pri zahraničných spoločnostiach je potrebné počítať s inými formami zdanenia dividend.

Akcie je možné deliť napr. podľa druhu, podoby, alebo formy.

Podľa druhu je možné akcie rozdeliť na kmeňové a prioritné. Akcie, s ktorými nie je spojené žiadne zvláštne

právo, sú označované ako kmeňové. Akcie, s ktorými sú spojené prednostné práva týkajúce sa podielu na zisku, alebo na iných vlastných zdrojoch, alebo na likvidačnom zostatku spoločnosti, sa nazývajú prioritné akcie.

Z hľadiska podoby rozlišujeme akcie listinné (fyzické) a zaknihované (iba evidencia).

Podľa formy sú označované ako akcie na majiteľa, čo sú cenné papiere na doručiteľa.

Ceny akcií sú ovplyvňované vnútornými aj vonkajšími faktormi. Medzi vnútorné patrí finančná situácia firmy, obchodné aktivity, výhľad na budúcnosť firmy a sektoru, postavenie firmy na trhu, inovačná aktivita, a ďalšie. Ku vonkajším faktorom sa radí politická situácia, stav domácej a svetovej ekonomiky a ďalšie vplyvy. Kombinácia týchto faktorov a nižšie spomínaných rizík vedie ku fluktuácii cien akcií.

Akcie je možné obchodovať na maržu. Nákupom akcií na úver (maržu) si investor požičiava finančné prostriedky na nákup. Z požičaných prostriedkov môže platiť úroky. Po zavretí pozície musí investor vrátiť požičané prostriedky vrátane nabehnutých úrokov, aj keď jeho investícia nebola zisková.

Obchodovaním na krátko je možné špekulovať na pokles ceny akcií. Pri vstupe do krátkej pozície pri akciách si investor vypožičiava akcie k takémuto predaju. Za túto výpožičku platí vypožičateľovi úrok.

Obchodovanie akcií na maržu a obchodovanie akcií na krátko je rizikové a je vhodné iba pre skúsených investorov a nie je vhodné pre začínajúcich investorov.

Riziká

Kreditné riziko – S akciami sa obchoduje spravidla na burzách cenných papierov, kde sa cena stanovuje na základe ponuky a dopytu. Cena je ovplyvnená faktormi ako výsledky spoločnosti, nálady investorov, aktuálne trendy celkovo na burze alebo v sektore, v ktorom spoločnosť pôsobí. Cenové výkyvy môžu viesť ku stratám, ktoré už nemusia byť obnovené. Nie je možné vylúčiť, že sa akcie môžu stať úplne bezcennými v prípade bankrotu emitenta. Vplyvom využitia pákového efektu môže pomerne malý cenový pohyb podkladového aktíva spôsobiť neúmerne zvýšenie straty z investície. Čím je nižšia požiadavka na maržu, tým je pákový efekt a zároveň riziko vyššie.

Riziko likvidity – Pri akciách obchodovaných mimo regulovaných trhov, ale tiež pri akciách obchodovaných na regulovaných trhoch môže byť obmedzená obchodovateľnosť v dôsledku nízkej likvidity (nízke objemy na strane ponuky či dopytu). Nízka likvidita môže spôsobiť horšie plnenie pokynov, prípadne aj znemožnenie vstupu či výstupu z pozície, čím môže byť navyšená strata z investície.

Devízové riziko – Zisk alebo strata z transakcií v cudzej mene sú ovplyvnené fluktuáciou menových kurzov. Vyššie riziko je spojené s investíciou do akcií denominovaných vo volatilnejších menách rozvojových ekonomík než s investíciou do akcií denominovaných v likvidných, globálne využívaných menách.

Riziko úrokových sadzieb – Rast úrokových sadzieb môže mať väčší či menší negatívny vplyv na cenu akcií. Vo všeobecnosti majú akcie tendenciu klesať po zvýšení úrokových sadzieb. Dôsledkom rastu úrokových sadzieb môže byť tiež zvýšenie nákladov na maržové obchodovanie, ak dôjde ku zvýšeniu sadzieb, od ktorých sú tieto náklady odvodené.

Riziko volatility – Volatilita udáva kolísavosť cien inves-

tičných inštrumentov. S vyššou volatilitou investičného inštrumentu rastie riziko straty. Volatilita je ovplyvnená trhom, na ktorom sa akcie obchodujú, trendami v sektore, vekom spoločnosti a ďalšími vplyvmi. Podkladové aktíva s nižšou likviditou majú spravidla zvýšenú volatilitu a prudšie zmeny ceny. Pokyny klientov (najmä pokyny tržné a typu stop) preto môžu byť vyplnené na odlišných cenách, než bola cena v čase zadania pokynu.

Nedostatok verejne dostupných informácií – Väčšina verejne obchodovaných spoločností pravidelne zverejňuje dobrovoľne, alebo na základe požiadavky z burzy alebo regulátora informácie o hospodárení spoločnosti. Požiadavky na akcie obchodované na mimoburzových trhoch (OTC, PinkSheet, atď.), ale nie sú tak striktné, a preto môže byť náročné získať informácie o spoločnosti obchodovanej na takomto mimoburzovom trhu. Rovnako sa líši rozsah zverejňovaných informácií v rôznych krajinách. Najmä pri zahraničných trhoch je tak nutné reflektovať rozdielnosť v spôsobe zverejňovania informácií, geopolitické riziká a ďalšie špecifické faktory. V dôsledku toho nemusia byť ceny akcií na trhu stanovené na základe plnohodnotných informácií, čo zvyšuje riziko investície.

2. ETF / ETN / ETC

Popis produktu

ETF (Exchange Traded Funds) sú burzovne obchodované fondy. Obchodujú sa obdobne ako akcie, preto je možné využiť nástroje používané pri akciách – napr. široká škála typov pokynov, nákup na úver, predaj na krátko. Tieto fondy tvoria koše cenných papierov, ktoré sa môžu skladať z rôznych investičných inštrumentov (akcie, futures, dlhopisy, meny, atď.) podľa zamerania ETF.

Investor tak nákupom jedného cenného papiera môže participovať na pohyboch širokej škály investičných inštrumentov. Správca fondu môže za obhospodarovanie fondu účtovať poplatok. Pri aktívne spravovaných fondoch je poplatok vyšší než u pasívne spravovaných. Tento poplatok nie je priamy, investor ho nehradí pri nákupe, ale prejaví sa to priamo v cene ETF.

S ETF sa obchoduje na burzách cenných papierov, kde sa ich cena stanovuje na základe ponuky a dopytu. Výsledok z investovania do ETF je tvorený zmenou ich ceny (zisk alebo strata) a prípadným vyplatením dividendy.

Prednosťou burzovne obchodovaných fondov je flexibilný spôsob realizácie rôznych investičných myšlienok. Na rozdiel od mimoburzovne obchodovaných fondov sú ich ceny priebežne kótované a často majú nižšie náklady na správu. Nie je však možné zaručiť, že ich vývoj bude presne kopírovať vývoj podkladového aktíva.

Akciové ETF – Najpopulárnejšie fondy, ktoré kopírujú vývoj určitého indexu, sektoru, alebo geografickej oblasti. Portfólio fondu tvoria akcie, ktoré sú zahrnuté do sledovaného indexu, alebo sú reprezentatívnu vzorkou daného sektoru, alebo geografickej oblasti.

Dlhopisové ETF – Portfólio fondu je tvorené dlhopismi. Využívajú sa ako štátne dlhopisy, tak aj korporátne dlhopisy stabilných spoločností. Investície do týchto fondov môžu narastať v časoch ekonomickej recesie, pretože nastáva odliv kapitálu z rizikovejšieho akciového trhu do dlhopisového.

Menové ETF – Fond sa snaží kopírovať vývoj určitej meny alebo koša mien. Portfólio fondu tvoria spravidla futures kontrakty, prípadne vklady v hotovosti.

Komoditné ETF – Označované tiež ako ETC (Exchange Traded Commodities). Cieľom fondu je kopírovať vývoj

ceny určitej komodity. Portfólio je zložené z futures kontraktov na danú komoditu.

ETN (Exchange Traded Note)

ETN je nezaistený nepodriadený dlhový inštrument emitovaný finančnou inštitúciou (napr. bankou). Obdobne ako u iných dlhových investičných inštrumentov je aj ETN kryté iba emitentom. ETN poskytujú investorom možnosť investovať do rôznych tržných benchmarkov.

Výnos ETN spravidla kopíruje benchmark, ku ktorému sa vzťahuje. Príkladom je ETN kopírujúci vývoj ceny zlata (symbol GLD), ktorý nemá v portfóliu nakúpené fyzické zlato, ale futures kontrakty na zlato. ETN môžu byť podľa druhu podkladového aktíva komoditné, menové, či naviazané na volatilitu. Komoditné ETN bývajú označované ako ETC – Exchange Traded Commodities.

Pákové ETF/ETN/ETC

Pákové fondy sa snažia dosiahnuť násobného výnosu podkladového aktíva alebo indexu, ktorý sledujú. Spravidla sa tieto fondy zameriavajú na dosiahnutie dvojnásobného, či trojnásobného denného výnosu podkladového aktíva za jeden deň bez započítania poplatkov a ďalších nákladov.

Pre dosiahnutie pákového efektu tieto fondy často využívajú deriváty ako opcie, futures či swapy. Použitie derivátov a pákového efektu môže viesť k vyššej volatilita a extrémnym cenovým výkyvom. Pákové fondy sú určené pre krátkodobú špekuláciu, keďže majú zvýšené riziko vysokých strát.

Inverzné ETF/ETN/ETC

Inverzné fondy sa snažia dosiahnuť opačný vývoj než podkladové aktívum, ku ktorému sa vzťahujú. Inverzné fondy sú využívané na profítovanie z poklesu cien podkladového aktíva, alebo ako spôsob zaistenia sa proti poklesu cien podkladového aktíva. Inverzné fondy môžu tiež využívať pákový efekt pre dosiahnutie násobného opačného výnosu podkladového aktíva (-200 %, -300 % atď.).

K dosiahnutiu pákového efektu tieto fondy často využívajú deriváty ako opcie, futures či swapy. Inverzné fondy sú určené pre krátkodobú špekuláciu, keďže majú zvýšené riziko vysokých strát.

Pákové a inverzné fondy sú komplexnými investičnými nástrojmi, ktoré sú určené iba pre sofistikovaných investorov, ktorí sú plne uzrozumení s podmienkami a rizikami s nimi spojenými. Väčšina pákových a inverzných fondov je rebalansovaná na dennej báze a niektoré na mesačnej báze. Ak investor drží pákové alebo inverzné fondy dlhšiu časovú periódu než jeden deň či jeden mesiac, výkonnosť fondu môže byť výrazne odlišná od výkonnosti podkladového aktíva. Očodhom je premietnutie nákladov na rolovanie futures kontraktov, ktoré fond drží v portfóliu. Pri dennom rebalansovaní portfólia fondu je vyššia frekvencia obchodov a tým pádom aj operatívnych nákladov.

Jednotlivé investičné inštrumenty (akcie, dlhopisy, futures, opcie atď.) v portfóliu fondu nepodliehajú rovnakým pravidlám zdanenia, preto pri rôznych fondoch môže byť odlišný daňový efekt.

Riziko

Kreditné riziko – S ETF/ETN/ETC sa obchoduje spravidla na burzách cenných papierov, kde sa cena stanovuje na základe ponuky a dopytu. Vplyvom využitia pákového efektu môže pomerne malý cenový pohyb podkladového aktíva spôsobiť neúmerne zvýšenie straty z investície. Čím je nižšia požiadavka na maržu, tým je pákový efekt a zároveň aj riziko vyššie. Obchodovaním ETF/ETN/ETC môže investor stratiť celý svoj kapitál.

Riziko likvidity – Pri niektorých ETF/ETN/ETC môže byť nižšia likvidita (nízke objemy na strane ponuky či dopytu). Nízka likvidita môže spôsobiť horšie plnenie

pokynov, prípadne aj znemožnenie vstupu či výstupu z pozície, čím môže byť navýšená strata z investície.

Devízové riziko – Zisk alebo strata z transakcií v cudzej mene sú ovplyvnené fluktuáciou menových kurzov.

Riziko úrokových sadzieb – Rast úrokových sadzieb môže mať väčší či menší vplyv na cenu ETF/ETN/ETC. Dôsledkom rastu úrokových sadzieb môže byť tiež zvýšenie nákladov na maržové obchodovanie, ak dôjde ku zvýšeniu úrokových sadzieb, od ktorých sú tieto náklady odvodené.

Riziko podkladového aktíva – Keďže ETF/ETN/ETC majú vo svojich portfóliách nakúpené rôzne aktíva, odvíja sa ich cena od ceny týchto nakúpených aktív. Na cenu ETF/ETN/ETC tak pôsobia rovnaké riziká ako na cenu nakúpených aktív. Riziko podkladového aktíva môže byť umocnené využitím pákového efektu. Ukončenie obchodovania podkladového aktíva môže ovplyvniť obchodovanie súvisiacich ETF/ETN/ETC, čo môže znemožniť výstup z pozície a zvýšiť potenciálnu stratu.

3. Opcie

Popis produktu

Opcia je zmluva medzi kupujúcim a predávajúcim vzťahujúca sa k výmene podkladového aktíva k určitému dátumu v budúcnosti.

Kupujúci opcie má právo kúpiť, alebo predáť podkladové aktívum za predom stanovenú cenu pred vypršaním stanoveného obdobia (expiráciou) opčného kontraktu. Predávajúci má povinnosť toto podkladové aktívum dodať za zmluvne dohodnutých podmienok. Aby bolo zaistené, že predávajúci opcie splní svoje povinnosti, bude po ňom vyžadovaná marža (tzv. margin). Podkladovým aktívom opcií sú primárne akcie, ETF, futures a indexy.

Kupujúci za získanie tohto práva platí predávajúcemu opčné prémium, ktoré vyjadruje cenu opcie. Cenu opcie (opčné prémium) ovplyvňuje cena podkladového aktíva, volatilita podkladového aktíva, čas do expirácie, úroková miera a prípadne výplata dividendy. Aj napriek tomu, že investor môže mať správny odhad vývoja ceny podkladového aktíva, v dôsledku týchto (prípadne iných) faktorov môže byť jeho investícia stratová. Nárast volatility zvyšuje opčné prémium a naopak jeho pokles cenu opcie znižuje. S blížiacim sa dátumom expirácie opčné prémium klesá. Opcie s dlhšou dobou expirácie majú spravidla vyššie opčné prémium než opcie s kratšou dobou do expirácie.

Opčné prémium, alebo cena opcie sa skladá z vnútornej hodnoty opcie a časovej hodnoty opcie. Vnútorná cena opcie sa odvíja od vzťahu medzi aktuálnou spotovou cenou a realizačnou cenou a určuje, či sa opcia nachádza v peniazoch (in-the-money – realizačná cena sa nachádza pod spotovou cenou a opcia má kladnú vnútornú hodnotu), na peniazoch (at-the-money – realizačná cena sa rovná spotovej cene a opcia má nulovú vnútornú hodnotu), alebo mimo peniaze (out-the-money – realizačná cena sa nachádza nad spotovou cenou a opcia má nulovú vnútornú hodnotu). Časová hodnota je čiastka nad rámec vnútornej hodnoty, ktorá zahŕňa očakávaný budúci vývoj v čase a je ovplyvnená časom do expirácie a volatilitou podkladového aktíva.

Obchodovateľné sú opcie na akcie, ETF, futures, alebo indexy. Vysporiadaním opcií na akcie a ETF dochádza k nákupu, predaji, alebo vytvoreniu krátkej pozície v akciách či ETF. Vysporiadaním opcií na indexy dochádza ku pripísaniu alebo odpísaniu hotovosti na účte. Vysporiadané opcií na futures môže byť v hotovosti alebo v doručení podkladového aktíva, kedy dochádza ku nákupu, predaji, alebo vytvoreniu krátkej pozície

vo futures. Spôsob vysporiadania je pevne stanovený burzou pre každý inštrument.

Call opcia

Kupujúci call opcie má právo kúpiť podkladové aktívum za predom dohodnutú cenu (realizačnú cenu), čím si zaistí nákupnú cenu podkladu. Za túto opciu zaplatí opčné prémium, čo je zároveň maximálna strata z opcie. Zisk z opcie investor dosiahne, keď cena podkladu bude vyššia než realizačná cena plus zaplatené opčné prémium. Uplatnením call opcie vzniká dlhá pozícia v podkladovom aktíve. Po uplatnení opcie sa maximálna strata zvyšuje na celú hodnotu držaných akcií. Predávajúci call opcie má povinnosť dodať podkladové aktívum za predom dohodnutú cenu. Predajom opcie investor obdrží opčné prémium, čo je zároveň je maximálny možný profit z investície. Keď kupujúci opcie uplatní opciu, predávajúci musí dodať podkladové aktívum. Ak predávajúci opcie podkladové aktívum, ktoré má dodať kupujúcemu opcie, na svojom účte nemá, alebo ho nemá v dostatočnom množstve, predávajúcemu vzniká krátka pozícia v podklade. Maximálna strata z predaja call opcie je neobmedzená.

Put opcia

Kupujúci put opcie má právo predat' podkladové aktívum za predom dohodnutú cenu. Za túto opciu zaplatí opčné prémium, čo je zároveň maximálna strata z opcie. Zisk z opcie investor dosiahne, ak cena podkladu bude nižšia než realizačná cena mínus zaplatené opčné prémium. Uplatnením put opcie vzniká krátka pozícia v podkladovom aktíve. Po uplatnení opcie bude riziko krátkej pozície teoreticky neobmedzené. Predávajúci put opcie má povinnosť kúpiť podkladové aktívum za predom dohodnutú cenu. Predajom opcie investor obdrží opčné prémium, čo je zároveň jeho maximálny možný profit z investície. Ak kupujúci opcie uplatní opciu, predávajúci musí kúpiť podkladové aktívum, čím vzniká predávajúcemu opcie dlhá pozícia. Maximálna strata z predaja put opcie je daná rozdielom realizačnej ceny a obdržaného opčného prémia.

Riziko

Riziko zmeny ceny – S opciami sa obchoduje spravidla na opčných burzách, kde sa cena stanovuje na základe ponuky a dopytu. Pri opciách je využívaný pákový efekt, pri ktorom zmeny ceny podkladového aktíva vyvolávajú percentuálne väčšie zmeny v hodnote opcie. Čím viac sa realizačná cena líši od aktuálnej ceny podkladového aktíva, tým vyššie je riziko, že investor príde o celú svoju investíciu. Predávajúci opcie môže utrpieť neobmedzenú stratu, ktoré značne prevážia obdržanú cenu. Investor totiž môže byť povinný kúpiť podkladové aktívum za oveľa vyššiu cenu, než je tržná cena, alebo môže byť povinný vydať podkladové aktívum za oveľa nižšiu cenu, než je tržná cena. Cenové výkyvy môžu viesť k veľkým stratám, alebo aj ku strate celého investovaného kapitálu.

Likvidné riziko – Pri opciách môže byť obmedzená obchodovateľnosť v dôsledku nízkej likvidity (nízke objemy na strane ponuky či dopytu) na jednotlivých realizačných cenách. Nízka likvidita môže spôsobiť horšie plnenie pokynov a prípadne aj znemožniť vstup do, alebo výstup z pozície a tým navýšiť stratu z investície.

Devízové riziko – Zisk alebo strata z transakcií v cudzej mene je ovplyvnená fluktuáciou menových kurzov.

Riziko úrokových sadzieb – Pohyb úrokových sadzieb má vplyv na cenu opcie a tiež aj nepriamy vplyv na cenu podkladového aktíva. Rast úrokových sadzieb vedie k nárastu hodnoty call opcií a poklesu hodnoty put opcií.

Riziko volatility – Volatilita udáva zmeny ceny podkladu, kým je obchodovaný. Na cenu opcií tak pôsobí historická a implikovaná volatilita. Najmä implikovaná volatilita významne ovplyvňuje cenu opcií (napr. pri vyhlásení výsledkov spoločnosti). Je veľmi náročné

predpovedať volatilitu a jej vplyv na cenu opcií. Prudký nárast volatility spravidla zvyšuje cenu opcií a tým zvyšuje riziko predovšetkým pri predaji nekrytých opcií.

Riziko podkladového aktíva – Keďže opcia je derivátom odvodeným od daného podkladového aktíva, je jej cena odvodená od ceny podkladového aktíva. Na cenu opcie tak pôsobia rovnaké riziká ako na cenu podkladového aktíva. Riziko podkladového aktíva môže byť umocnené využitím pákového efektu. Ukončenie obchodovania podkladového aktíva môže ovplyvniť obchodovanie súvisiacich opcií, čo môže znemožniť výstup z pozície a zvýšiť potenciálnu stratu.

Opčné kontrakty sa obchodujú iba po špecifickú dobu, po ktorej uplynutím majú nulovú hodnotu. Ukončenie obchodovania podkladového aktíva môže ovplyvniť obchodovanie súvisiacich opcií, čo môže znemožniť výstup z pozície a zvýšiť potenciálnu stratu.

Ak investor nemá dostatok prostriedkov na účte pred expiráciou na držanie pozície po priradení, alebo na vysporiadanie záväzku v hotovosti, môže byť jeho pozícia plne alebo čiastočne uzavretá. Ak investor nemá dostatok prostriedkov na účte na držanie pozície po priradení, môže byť jeho pozícia plne alebo čiastočne uzavretá systémom automaticky. Čiastočné aj celé uzavretie pozície môže mať negatívny dopad na portfólio investora.

Nekrytý predaj call opcií je extrémne riskantný a potenciálna strata je neobmedzená. Nekrytý predaj put opcií so sebou nesie možnosť výraznej straty, ak cena podkladového aktíva klesne pod realizačnú cenu. Pri nekrytom predaji opcií sa na účte blokuje iba časť kapitálu vo forme marže. Ak sa pri predaji cena nekrytých opcií zvyšuje, rastie aj blokovaná marža. Pri nedostatku kapitálu na účte klienta pre pokrytie maržovej požiadavky môže byť opčná pozícia systémom automaticky uzavretá. Nekrytý predaj opcií je vhodný iba pre investora, ktorý je úplne uzrozumený s povahou a rizikami obchodovania opcií, má dostatok finančných prostriedkov na svojom obchodnom účte na splnenie maržových požiadaviek a ochotu podstúpiť výrazné riziko.

Pri americkom type opcií existuje možnosť predčasného uplatnenia alebo priradenia v priebehu celej doby držania opčnej pozície.

4. Futures

Popis produktu

Futures je finančný derivát, ktorého cena je odvodená z ceny podkladového aktíva. Futures je bilaterálna zmluva medzi dvoma stranami uzavretá v súčasnosti, vyjadrujúca povinnosť kupujúceho kúpiť a predávajúceho predat' podkladové aktívum v budúcom dátume splatnosti za cenu zmluvne stanovenú v súčasnosti.

Pri uzatváraní kontraktu kupujúci nezaplatí a predávajúci neobdrží celú hodnotu kontraktu, ale iba sa obom stranám bude blokováť časť hodnoty kontraktu vo forme zálohy – marže, ktorá obvykle tvorí iba niekoľko percent celkovej hodnoty kontraktu. Pretože na vstup do pozície je postačujúce mať na účte iba zlomok hodnoty obchodu, ale zisk a strata z obchodu sa premietna na účet v plnej výške, je pri obchodovaní využívaný pákový efekt. K otvoreniu pozície je nevyhnutné zložiť počiatočnú maržu (initial margin). Na dennej báze dochádza na účtoch klientov k zúčtovaniu ziskov a strát na základe rozdielu medzi uzatváracím kurzom daného dňa a minulého dňa, ktorý je označovaný ako variačná marža. Ak je zložená marža nedostatočná, musí investor doplniť kolaterál na dostatočnú hodnotu (margin call). Počiatočná či udržavacia marža sa môže v priebehu obchodovania meniť, čo môže viesť až k nedobrovoľnému uzavretiu pozície, ktoré môže viesť ku stratám.

Vysporiadanie futures kontraktov môže byť fyzickou dodávkou podkladu, alebo v hotovosti. Fyzická dodávka futures kontraktov nie je povolená. Futures kontrakty majú rôznu dobu splatnosti (expiráciu), ktorá je štandardizovaná v určených periódach (mesačná, kvartálna a pod.). Futures kontrakty väčšinou nie sú držané do doby expirácie.

Ako podkladové aktíva pre futures kontrakty slúžia indexy, komodity, úrokové sadzby, meny a ďalšie.

Futures sú burzovne obchodované štandardizované finančné nástroje. Clearingové centrum pôsobí ako protistrana kupujúceho aj predávajúceho a garantuje uskutočnenie záväzkov medzi zmluvnými stranami.

Futures sú využívané pre špekuláciu na rast aj pokles ceny podkladového aktíva a tiež za účelom zaistenia.

Riziko

Riziko zmeny ceny – S futures sa obchoduje spravidla na regulovaných trhoch, kde sa cena stanovuje na základe ponuky a dopytu. Vplyvom využitia pákového efektu môže pomerne malý cenový pohyb podkladového aktíva spôsobiť neúmerne zvýšenie straty z investície. Čím je nižšia požiadavka na maržu, tým je pákový efekt a zároveň aj riziko vyššie. Obchodovaním futures kontraktov môže investor stratiť celý svoj kapitál a potenciálna strata môže byť aj vyššia.

Likvidné riziko – Nízka likvidita, najmä pred dátumom splatnosti kontraktu alebo pred posledným dňom, kedy je možné daný kontrakt obchodovať, môže spôsobiť horšie plnenie pokynov a tým navýšiť stratu z investície.

Devízové riziko – Zisk alebo strata z transakcií v cudzej mene sú ovplyvnené fluktuáciou menových kurzov.

Riziko úrokových sadzieb – Pohyb úrokových sadzieb môže mať vplyv priamo na cenu futures kontraktov a taktiež nepriamo na ceny podkladových aktív.

Riziko podkladového aktíva – Keďže futures sú derivátom daného podkladového aktíva, je ich cena odvodená od ceny podkladového aktíva. Na cenu futures tak pôsobia rovnaké riziká ako na cenu podkladového aktíva. Riziko podkladového aktíva môže byť umocnené využitím pákového efektu. Ukončenie obchodovania podkladového aktíva môže ovplyvniť obchodovanie súvisiacich futures, čo môže znemožniť výstup z pozície a zvýšiť potenciálnu stratu.

Ak investor neuzavrie pozíciu pri futures s fyzickou dodávkou v predposledný alebo posledný deň, kedy je možné tento kontrakt obchodovať, bude jeho pozícia automaticky uzavretá systémom, aby sa predišlo fyzickej dodávke. Ak investor nemá dostatok finančných prostriedkov na úhradu záväzkov vyplývajúcich z futures kontraktu s dodávkou v hotovosti v predposledný alebo posledný deň, kedy je možné tento kontrakt obchodovať, môže byť táto pozícia systémom automaticky uzavretá.

Štandardne cena futures kontraktov so zvyšujúcou sa dobou splatnosti narastá (contango). Ak investor drží dlhú pozíciu pred expiráciou a hodlá ju držať aj po expirácii, musí aktuálny kontrakt s končiacou expiráciou predat' a nakúpiť kontrakt so vzdialenejšou expiráciou, čo býva označované ako rolovanie. Z dôvodu contanga bude mať zvýšené náklady na rolovanie. Obdobne to platí aj v prípade, kedy so zvyšujúcou sa dobou splatnosti cena futures kontraktov klesá (backwardation). Ak investor drží krátku pozíciu pred expiráciou a hodlá ju držať aj po expirácii, musí aktuálny kontrakt s končiacou expiráciou nakúpiť a predat' kontrakt so vzdialenejšou expiráciou, musí tak kontrakt rolovať. Z dôvodu backwardation bude mať zvýšené náklady na rolovanie.

5. Forex

Povaha produktu

Forex, alebo Foreign Exchange je označenie menového trhu, kde pomocou finančných derivátov dochádza k obchodovaniu menových párov. Obchoduje sa na mimoburzovom trhu tvorenom bankami a ďalšími finančnými i nštitúciami. P ri obchodovaní m enových párov sa nakupuje jedna mena a predáva druhá na základe aktuálnej (spotovej) ceny. Základná mena určuje menu obchodu, zisk a stratu potom určuje vedľajšia mena.

Pri vstupe do pozície nemusí mať investor na účte finančné prostriedky v celej výške investície, ale stačí zložiť iba časť investície vo forme zálohy – marže, ktorá dosahuje rádovo niekoľko percent. Keďže na vstup do pozície je postačujúce mať na účte iba zlomok hodnoty obchodu, ale zisk a strata z obchodu sa premietne na účet v plnej výške, dochádza tak k využitiu pákového efektu.

Obchodovanie menových párov prebieha na vysoko likvidnom medzibankovom ECN trhu, kde kurzy svetových mien kótuje 14 globálnych bankových domov.

Riziko

Riziko zmeny ceny – Menové páry sa obchodujú na neregulovaných trhoch. Cenové výkyvy môžu viesť ku veľkým stratám alebo aj strate celého investovaného kapitálu. Z dôvodu pákového efektu môže pomerne malý cenový pohyb na menovom páre spôsobiť neúmerne zvýšenie straty z investície. Čím je nižšia požiadavka na maržu, tým je pákový efekt a zároveň aj riziko vyššie. Obchodovaním menových párov môže investor stratiť celý svoj kapitál. Potenciálna strata však môže byť aj vyššia než jeho kapitál na účte.

Likvidné riziko – Forexový trh je jeden z najlikvidnejších trhov. Možnosť uzavrieť forexovú pozíciu však závisí na schopnosti dealera sprístupniť a previesť pokyny na neregulovaný trh. Na neregulovanom trhu nie je garantovaná likvidita ani cenové kotácie. V dôsledku toho môže mať investor horšie plnenie pokynov a prípadne aj znemožnený vstup do, alebo výstup z pozície, čím môže dôjsť ku navýšeniu straty z investície.

Devízové riziko – Zisk alebo strata z transakcií v cudzej mene sú ovplyvnené fluktuáciou menových kurzov.

Riziko volatility – Volatilita menového páru narastá najmä pri vyhlásení makroekonomických údajov (zmena HDP, výška nezamestnanosti a pod.), vyhlásení centrálnych bánk (zmena či udržanie úrokových sadzieb a pod.), alebo zmenou geopolitickej situácie týkajúcej sa daných mien. Pokyny klientov (najmä pokyny tržné a typu stop) preto môžu byť vyplnené na odlišných cenách, než bola cena v čase zadania pokynu.

Riziko úrokových sadzieb – Z držaných forexových pozícií môže investor platiť úroky (swap, rollover), ktoré vedú ku zvýšeniu nákladov na investíciu v prípade rastu úrokových sadzieb, od ktorých sú tieto náklady odvodené. Pohyb úrokových sadzieb tiež môže viesť k presúvaniu kapitálu medzi svetovými menami, čo môže vyústiť v ich posilnenie, alebo oslabenie.

V prípade, že investorovi klesne zostatok vlastných prostriedkov pod minimálnu požadovanú maržu, môže byť jeho pozícia automaticky uzavretá obchodným systémom.

6. Dlhopisy

Popis produktu

Dlhopis je cenový papier, s ktorým je spojené právo držiteľa na splatenie dlžnej čiastky emitentom, prípadne aj vyplatených výnosov (úrokov) podľa podmienok dlhopisu.

Podľa emitenta rozdeľujeme dlhopisy na štátne (emitentom je štát), komunálne (emitentom je samospráva jednotka) a korporátne (emitentom je spoločnosť). Podľa doby splatnosti rozlišujeme dlhopisy krátkodobé so splatnosťou do jedného roka (napr. štátne pokladničné poukážky, depozitné certifikáty), strednodobé so splatnosťou 1 až 10 rokov a dlhodobé so splatnosťou dlhšou než 10 rokov.

Podľa spôsobu úročenia rozlišujeme dlhopisy s pevným kupónom, ktorý je fixne stanovený na celú dobu a nemení sa, dlhopisy s premenlivým kupónom, kde je sadzba závislá na referenčnej sadzbe (spravidla medzibankové sadzby ako PRIBOR, LIBOR, EURIBOR) a dlhopisy s nulovým úročením, kde sa úroky z dlhopisu neplatia, ale dlhopisy sa nakupujú za nižšiu cenu než je nominálna (nákup s diskontom). Zisk investor dosiahne, ak súčet obdržaných úrokov a predajnej ceny dlhopisu je väčší než nákupná cena dlhopisu.

Riziko

Riziko zmeny ceny – Dlhopisy sa obchodujú prevažne na mimoburzovom trhu. Cenové výkyvy môžu viesť ku veľkým stratám alebo aj strate celého investovaného kapitálu.

Likvidné riziko – Nízka likvidita pri dlhopisoch môže viesť k rozšíreniu spreadov (rozdiel medzi cenou ponuky a dopytu). Pri širokom spreade môže byť výhodnejšie držať dlhopis do splatnosti a tým sa vyhnúť skrytým nákladom spreadu. Pri nelikvidných dlhopisoch hrozí, že ich investor bude musieť držať do splatnosti.

Devízové riziko – Zisk alebo strata z transakcií v cudzej mene sú ovplyvnené fluktuáciou menových kurzov.

Riziko úrokových sadzieb – Pohyb úrokových sadzieb môže mať vplyv na cenu dlhopisov. Spravidla s rastom úrokových sadzieb klesá cena dlhopisov.

Úverové riziko – Schopnosť plniť záväzky z dlhopisu závisí plne na emitentovi, a preto sa investor vystavuje finančným a obchodným rizikám, v vrátane úverového rizika tejto protistrany.

Riziko odvolateľnosti – Pri odvolateľných dlhopisoch môže emitent kedykoľvek odvolať (vypovedať) dlhopis v súlade so zmluvnými podmienkami emisie. Investor sa nákupom takéhoto dlhopisu vystavuje riziku, že neobdrží výnosy z celej predpokladanej životnosti dlhopisu.

7. CFD

Povaha inštrumentu

CFD (Contract for Difference – rozdielová zmluva) je finančný derivát označujúci vzťah, kde sa dve zmluvné strany dohodli na finančnom vyrovaní rozdielu nákupnej a predajnej ceny po zavretí pozície. Podkladovým aktívom, ktorého cenový vývoj CFD kopíruje, môže byť akcia, menový pár, komodita, index, atď. S CFD nie sú spojené vlastnícke práva ako napríklad pri akciách.

CFD kontrakty sú primárne využívané na krátkodobé zaistenie a špekulácie, pretože z držanej pozície sa platí úrok. Pri vstupe do pozície sa investorovi blokuje na účte časť z celkovej hodnoty investície (marža), ale zisk alebo strata sa na účte prejaví v plnej výške. Pri obchodovaní CFD je využívaný pákový efekt. Tvorca trhu má právo zmeniť požiadavky na maržu individuálne pri každom CFD.

Protistranou a tvorcom trhu pre CFD je Interactive Brokers UK.

Riziko

Riziko zmeny ceny – S CFD sa obchoduje na mimoburzových trhoch, kde cenu stanovuje tvorca trhu na základe aktuálneho vývoja ceny podkladového aktíva. Vplyvom rôznych podkladových aktív sa menia riziká

pôsoiace na pohyb podkladových aktív. Z dôvodu pákového efektu môže pomerne malý cenový pohyb podkladového aktíva spôsobiť neúmerne zvýšenie straty z investície. Čím je nižšia požiadavka na maržu, tým je pákový efekt a zároveň aj riziko vyššie. Obchodovaním CFD kontraktov môže investor stratiť celý svoj kapitál. Potenciálna strata však môže byť aj vyššia než jeho kapitál na obchodnom účte.

Riziko likvidity – Tvorca trhu negarantuje poskytovanie kotácií pre CFD a môže kedykoľvek ukončiť možnosť obchodovať CFD pre dané podkladové aktívum. V dôsledku toho môže mať investor horšie plnenie pokynov a prípadne môže byť aj znemožnený vstup do, alebo výstup z pozície, čím môže dôjsť ku navýšeniu straty z investície.

Devízové riziko – Zisk alebo strata z transakcií v cudzej mene sú ovplyvnené fluktuáciou menových kurzov.

Riziko úrokových sadzieb – Z držaných CFD pozícií môže investor platiť úroky, ktoré vedú ku zvýšeniu nákladov na investíciu. Tieto úroky môžu byť navýšené, ak dôjde ku zvýšeniu úrokových sadzieb, od ktorých sú tieto náklady odvodené.

Riziko volatility – Volatilita udáva zmeny ceny podkladu, kým je obchodovaný. Podkladové aktíva s nižšou likviditou majú spravidla zvýšenú volatilitu a prudšiu zmenu ceny. Pokyny klientov (najmä pokyny tržné a typu stop) preto môžu byť vyplnené na odlišných cenách, než bola cena v čase zadania pokynu.

Riziko protistrany – Keďže protistranou pre CFD obchody je Interactive Brokers UK, investor sa vystavuje finančným a obchodným rizikám, v vrátane úverového rizika voči tejto protistrane.

Riziko podkladového aktíva – Keďže CFD je derivátom daného podkladového aktíva, je jeho cena odvodená od ceny podkladového aktíva. Na cenu CFD tak pôsobia rovnaké riziká ako na cenu podkladového aktíva. Riziko podkladového aktíva môže byť umocnené využitím pákového efektu. Ukončenie obchodovania podkladového aktíva môže ovplyvniť obchodovanie súvisiacich CFD, čo môže znemožniť výstup z pozície a zvýšiť potenciálnu stratu.

V prípade, že investorovi klesne zostatok vlastných prostriedkov pod minimálnu požadovanú mažu, môže byť jeho pozícia automaticky uzavretá obchodným systémom.

8. Drahé kovy

Povaha

Obchodovanie kovov (metals) zahŕňa obchodovanie spotovej ceny zlata (XAUUSD) a spotovej ceny striebra (XAGUSD). Spotové zlato a spotové striebro sú veľmi efektívnym, flexibilným a nízkonákladovým spôsobom pre vstup do dlhej či krátkej pozície na týchto inštrumentoch. Jeden kontrakt predstavuje objem jednej trójskej unce. Obchodovanie kontraktov prebieha na mimoburzovom trhu prostredníctvom medzinárodných štandardov pre obchodovanie a vysporiadanie zlata a striebra LOCO London. Pri väčšine mimoburzových obchodoch zabezpečuje elektronické párovanie a vysporiadanie The Londond Precious Clearing Limited. Napriek tomu, že je obchodovanie v Londýne, kontrakty sa obchodujú v USD.

Pri vstupe do krátkej pozície nemusí mať investor na účte finančné prostriedky v celej výške investície. Stačí iba jej časť vo forme zálohy – marže, ktorá sa pohybuje v rade niekoľkých percent. Pretože na vstup do pozície je postačujúce mať na účte iba zlomok hodnoty obchodu, ale zisk a strata z obchodu sa premietne na účet v plnej výške, dochádza k využitiu pákového efektu.

Obchody sú istené skladovaným fyzickým zlatom a striebrom. Investorovi, ktorý obchoduje tieto kontrakty tak môžu byť účtované poplatky za skladovanie. Aj keď sú tieto transakcie kryté zlatom a striebrom, investorovi nie sú alokované konkrétne pruhy týchto drahých kovov, ale sú vedené agregovane na Interactive Brokers UK, ktorý je zároveň protistranou pre tieto obchody.

Riziko

Riziko zmeny ceny – S drahými kovmi sa obchoduje na mimoburzovom trhu, kde sa cena stanovuje na základe aktuálneho vývoja ceny podkladového aktíva. Vplyvom využitia pákového efektu môže pomerne malý cenový pohyb podkladového aktíva spôsobiť neúmerne zvýšenie straty z investície. Čím je nižšia požiadavka na maržu, tým je pákový efekt a zároveň aj riziko vyššie. Obchodovaním kontraktov na drahé kovy môže investor stratiť celý svoj kapitál a potenciálna strata môže byť aj vyššia.

Likvidné riziko – Tvorca trhu negarantuje poskytovanie kotácií pri kontraktach s kovmi a môže kedykoľvek ukončiť možnosť obchodovať tieto kontrakty. V dôsledku toho môže mať investor horšie plnenie pokynov, prípadne aj znemožnený vstup do, alebo výstup z pozície, čím môže dôjsť k navýšeniu straty z investície. Podkladové aktíva s nižšou likviditou majú spravidla zvýšenú volatilitu a prudšie zmeny ceny. Pokyny klientov (najmä pokyny tržné a typu stop) preto môžu byť vyplnené na odlišných cenách, než bola cena v čase zadania pokynu.

Devízové riziko – Zisk alebo strata z transakcií v cudzej mene sú ovplyvnené fluktuáciou menových kurzov.

Riziko volatility – Volatilita udáva zmeny ceny podkladov, kým sú obchodované. Podkladové aktíva s nižšou likviditou majú spravidla zvýšenú volatilitu a prudšie zmeny ceny. Pokyny klientov (najmä pokyny tržné a typu stop) preto môže byť vyplnené na odlišných cenách, než bola cena v čase zadania pokynu.

Riziko protistrany – Keďže protistranou pre obchody s kovmi je Interactive Brokers UK, investor sa vystavuje finančným a obchodným rizikám, vrátane úverového rizika tejto protistrany.

V prípade, že investorovi klesne zostatok vlastných prostriedkov pod minimálnu požadovanú maržu, môže byť jeho pozícia automaticky uzavretá obchodným systémom.

9. Certifikáty

Popis

Certifikáty sú investičné nástroje, ktoré patria ku štruktúrovaným produktom. Cena týchto finančných derivátov sa odvíja od podkladového aktíva (akcie, indexy, komodity, meny, atď.). Existujú certifikáty so splatnosťou aj bez splatnosti, ktoré sú označované ako open-end certifikáty. Certifikáty sú emitované veľkými bankovými domami, ktoré môžu po dobu držania certifikátu nakladať s prostriedkami investora použitými k nákupu daného certifikátu.

Emitent stanovuje cenu certifikátu a zároveň zabezpečuje aj likviditu na burze. Maximálna strata z investície je obmedzená prostriedkami použitými na nákup certifikátu.

Turbo certifikáty (knock-out certifikáty) sú pákové inštrumenty, ktoré fungujú na obdobnom princípe ako obchodovanie na úver. Investor uhradí iba časť investície a zostávajúca časť je financovaná emitentom. Z časti, ktorú „požičiava“ emitent investorovi, sa platia úroky.

Realizačná cena certifikátu sa môže v priebehu jeho životnosti meniť vplyvom nabiehajúcich úrokov pri pákových certifikátoch. Realizačná cena stanovená pri

emisii je navyšovaná (pri certifikátoch na rast), alebo znížená (pri certifikátoch na pokles) o nabehnuté úroky. Pre tieto certifikáty je stanovená hranica, knock-out cena, pri ktorej dosiahnutí sa ukončí obchodovanie s daným certifikátom. Ak má certifikát zostatkovú hodnotu, bude táto hodnota investorovi vyplatená. Knock-out cena v princípe pôsobí ako stop cena na výstup z pozície tak, aby sa obmedzila prípadná strata z investície. Po dosiahnutí knock-out ceny sa už certifikát ďalej neobchoduje. K dosiahnutiu knock-out hranice môže dôjsť aj mimo hlavné obchodné hodiny.

S certifikátmi je možné špekulovať na rasť aj na pokles trhov.

Riziko

Riziko zmeny ceny – S certifikátmi sa obchoduje spravidla na neregulovanom trhu, kde cenu stanovuje tvorca trhu na základe aktuálneho vývoja ceny podkladového aktíva. Z dôvodu pákového efektu môže pomerne malý cenový pohyb podkladového aktíva spôsobiť neúmerne zvýšenie straty z investície. Čím je nižšia požiadavka na maržu, tým je pákový efekt a zároveň aj riziko vyššie. Cenové výkyvy môžu viesť ku veľkým stratám alebo aj ku strate celého investovaného kapitálu.

Riziko likvidity – Emitent certifikátu je hlavným poskytovateľom likvidity a kotácií na nákup a predaj certifikátu. Pri niektorých certifikátoch môže byť nižší obchodovaný objem a širší spread medzi cenou ponuky a dopytu. V dôsledku toho môže mať investor horšie plnenie pokynov, prípadne aj znemožnený vstup do, alebo výstup z pozície, čím môže dôjsť k navýšeniu straty z investície.

Devízové riziko – Zisk alebo strata z transakcií v cudzej mene sú ovplyvnené fluktuáciou menových kurzov.

Riziko úrokových sadzieb – Pri niektorých certifikátoch môže investor platiť úroky, ktoré vedú ku zvýšeniu nákladov na investíciu. Tieto úroky môžu byť navyšené, ak dôjde ku zvýšeniu úrokových sadzieb, od ktorých sú tieto náklady odvodené.

Riziko volatility – Volatilita udáva zmeny ceny podkladového aktíva, kým je obchodovaný. Podkladové aktíva s nižšou likviditou majú spravidla zvýšenú volatilitu a prudšie zmeny ceny. Pokyny klientov (najmä pokyny tržné a typu stop) preto môžu byť vyplnené na odlišných cenách, než bola cena v čase zadania pokynu.

Riziko protistrany – Keďže protistranou pre certifikáty je iba emitent, investor sa vystavuje finančným a obchodným rizikám, vrátane úverového rizika voči tejto protistrane.

Riziko podkladového aktíva – Keďže certifikát je derivátom daného podkladového aktíva, je jeho cena odvodená od ceny podkladového aktíva. Na cenu certifikátu tak pôsobia rovnaké riziká ako na cenu podkladového aktíva. Riziko podkladového aktíva môže byť umocnené využitím pákového efektu. Ukončenie obchodovania podkladového aktíva môže ovplyvniť obchodovanie súvisiacich certifikátov, čo môže znemožniť výstup z pozície a zvýšiť potenciálnu stratu.

10. Warranty

Povaha

Warrant (opčný list) je finančný inštrument, ktorého cena je odvodená od ceny podkladového aktíva. Na rozdiel od opcií, warranty je možné iba nakupovať. Kupujúci warrantu má právo kúpiť alebo predať podkladové aktívum za predom stanovenú cenu (realizačná cena). Podkladovým aktívom warrantov sú primárne akcie, indexy a komodity. Emitentom warrantov sú primárne banky. S warrantami je možné zarábať ako na

rastúcich, tak aj na klesajúcich trhoch s obmedzeným rizikom.

Cena warrantu sa skladá z vnútornej a časovej hodnoty. Vnútna hodnota je rozdiel medzi aktuálnou spotovou cenou podkladového aktíva a realizačnou cenou warrantu. Časová hodnota je čiastka nad rámec vnútornej hodnoty, ktorá zahŕňa očakávaný budúci výnos v čase. S blížiacim sa časom expirácie časová hodnota klesá, pri expirácii je nulová. Aj napriek tomu, že investor môže mať správny odhad vývoja ceny podkladového aktíva, najmä v dôsledku poklesu časovej hodnoty môže byť jeho investícia stratová.

Warranty sa obchodujú iba špecifickú dobu, po ktorej uplynutí majú nulovú hodnotu.

Call warrant

Kupujúci call warrantu má právo kúpiť podkladové aktívum za predom stanovenú cenu (realizačnú cenu), čím si zaistí nákupnú cenu podkladu. Za toto právo zaplatí prémium čo je zároveň maximálna strata z warrantu. Zisk investor dosiahne, keď cena podkladu bude vyššia než realizačná cena plus zaplatené prémium.

Put warrant

Kupujúci put warrantu má právo predať podkladové aktívum za predom dohodnutú cenu. Za toto právo zaplatí opčné prémium, čo je zároveň maximálna strata z investície. Zisk investor dosiahne, keď bude cena podkladu nižšia než realizačná cena mínus zaplatené prémium.

Riziko

Riziko zmeny ceny – S warrantmi sa obchoduje spravidla na mimoburzovom trhu, kde sa cena stanovuje na základe ponuky a dopytu. Vplyvom využitia pákového efektu môže pomerne malý cenový pohyb podkladového aktíva spôsobiť neúmerne zvýšenie straty z investície. Čím je nižšia požiadavka na maržu, tým je pákový efekt a zároveň aj riziko vyššie. Obchodovaním warrantov môže investor stratiť aj celý svoj kapitál.

Likvidné riziko – Warranty emitujú spravidla banky v malom množstve, a preto môže byť obmedzená obchodovateľnosť v dôsledku nízkej likvidity. Nízka likvidita môže spôsobiť horšie plnenie pokynov, prípadne aj znemožniť vstup do, alebo výstup z pozície a tým navýšiť stratu z investície.

Devízové riziko – Zisk alebo strata z transakcií v cudzej mene sú ovplyvnené fluktuáciou menových kurzov.

Riziko úrokových sadzieb – Pohyb úrokových sadzieb má vplyv na cenu warrantu a tiež aj nepriamy vplyv na cenu podkladového aktíva.

Riziko volatility – Volatilita udáva zmeny ceny podkladu, kým je obchodovaný. Je veľmi náročné predpovedať volatilitu a jej vplyv na cenu warrantu. Pokles volatility spravidla znižuje časovú hodnotu, tým aj prémium, a tým zvyšuje riziko straty z nakúpených warrantov.

Riziko protistrany – Keďže protistranou pre obchody s warrantmi je Interactive Brokers UK, investor sa vystavuje finančným a obchodným rizikám, vrátane úverového rizika tejto protistrany.

Riziko podkladového aktíva – Keďže warrant je derivátom daného podkladového aktíva, je jeho cena odvodená od ceny podkladového aktíva. Na cenu warrantu tak pôsobia rovnaké riziká ako na cenu podkladového aktíva. Riziko podkladového aktíva môže byť umocnené využitím pákového efektu. Ukončenie obchodovania podkladového aktíva môže ovplyvniť obchodovanie súvisiacich warrantov, čo môže znemožniť výstup z pozície a zvýšiť potenciálnu stratu.

Warranty nie sú štandardizovaným inštrumentom, a preto každý warrant môže mať špecifické podmienky.